

2010-10-06

Kulturdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Begäran om översyn av 5 kap. 6 § begravningslagen (1990:1144)

Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF), Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation, Föreningen Sveriges Kyrkogårdschefer (FSK), Föreningen Sveriges KrematoriePersonal (FSKP) och Sveriges Begravningsbyråers Förbund (SBF) önskar att Kulturdepartementet initierar en översyn av 5 kap. 6 § begravningslagen i syfte att möjliggöra återvinning av metaller efter kremering av avlidna. Frågeställningen har hanterats av en utredningsgrupp, sammansatt av företrädare för nämnda organisationer.

Bakgrund

Årligen är det nästan 70 000 avlidna som kremeras och ca 22 ton metall tas därmed om hand och grävs ner i marken. Vanligast är idag att metalldelarna grävs ner i botten på nygrävda gravar. Vissa kyrkogårdsförvaltningar använder sig dock av för ändamålet speciella områden inne på begravningsplatsen.

I dagens samhälle eftersträvas återvinning i allt högre grad. Metallsrot kan praktiskt taget återvinnas ett oändligt antal gånger, vilket naturligtvis sparar energi och minskar miljöpåverkan. Ett femtontal länder i Europa, bl.a. Danmark och Finland, har valt att återvinna metallerna efter kremationer i stället för att gräva ner dem.

Dagens regler, om på vilket sätt innehavaren av ett krematorium får ta om hand sådana delar av stoftet som inte förbränts vid kremeringen, innebär att sådana delar i första hand ska tillföras askurnan. Om detta inte kan ske ska delarna förstöras eller gravsättas inom en allmän begravningsplats.

Det torde knappast råda någon tveksamhet om vad som menas med att delarna ska tillföras askurnan eller gravsättas inom en allmän begravningsplats. Däremot råder det oklarhet om hur begreppet "förstöras" ska tolkas. Kan detta exempelvis vara att överlämna delarna till ett återvinningsbolag som låter smälta ner desamma och att materialet av delarna således lever vidare men i ny skepnad? Eller menar lagstiftaren med ordet "förstöra" att delarna permanent ska tas ur kretsloppet, d.v.s. att det inte skulle vara tillåtet att återvinna delarna eftersom då det ursprungliga materialet skulle leva vidare om än i nya former? Om den förstnämnda

tolkningen skulle vara tillåten skulle i varje fall inte begravningslagen lägga hinder i vägen mot en ordning där nu ifrågavarande metallrester återvinns i stället för att grävas ner.

Det ytterst begränsade resonemang som förs i förarbetena till begravningslagen i proposition 1990/91:10 angående att icke förbrända delar och metaller ska "förstöras", har sin utgångspunkt i att tillgrepp med påföljande handel av främst ädelmetaller hade uppmärksammats. Att försöka komma tillrätta med tillgreppsproblematiken är bakgrunden till bestämmelsen om att överblivna delar antingen ska tillföras askurnan eller förstöras. Till detta ska också läggas att lagstiftaren anser att detta förfaringsätt är mest förenligt med pieteten och respekten för den avlidne. Något ytterligare resonemang eller klagörande angående tolkningen av förstörelsebegreppet står dessvärre inte att finna.

Mot bakgrund av syftet med förstörelsebestämmelsen - d.v.s. att förhindra tillgrepp och handel av främst ädelmetaller samt värnandet om pieteten och respekten för den avlidne - tolkar utredningsgruppen bestämmelsen som att förstörelsebegreppet innebär att de överblivna metalldelarna permanent ska tas ur kretsloppet. Återvinning av desamma skulle därmed inte vara möjligt med mindre än en lagändring.

Utredningsgruppen anser det vara av stor vikt att frågeställningen om återvinning av metaller efter kremering ses över eftersom det, som nämnts ovan, finns stora miljömässiga vinster att göra om den överblivna metallen återvinns i stället för att grävas ner på våra kyrkogårdar. Till detta kommer att föreslagen hantering av metalldelarna sannolikt uppfattas av allmänheten som mer etiskt lämpligt och ändamålsenligt än nuvarande. Den ersättning för återvinningen som kyrkogårdsförvaltningen erhåller föreslås, i likhet med systemet i Danmark och Finland, gå till välgörande ändamål.

Enligt utredningsgruppens förmenande torde det - för att möjliggöra återvinning av dylika metalldelar - räcka med att ordet *återvinna* läggs till i andra stycket till aktuell bestämmelse i begravningslagen. Den nya lydelsen skulle då bli följande.

Sådana delar av stoftet som inte har förbränts vid kremeringen skall tillföras askurnan.

Om det inte kan ske, skall innehavaren av krematoriet låta förstöra delarna, återvinna eller gravsätta dem inom en allmän begravningsplats.

Jan Olov Andersson, Vd
Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund

Ulf Lerneús, Vd
Sveriges Begravningsbyråers Förbund

Helen Källholm, Förbundsdirektör
Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation

Malte Sahlgren, Ordförande
Föreningen Sveriges Kyrkogårdschefer

Dorothy Högstedt, Ordförande
Föreningen Sveriges KrematoriePersonal